

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden csütörtök és vasárnap reggel.
Előfizetések és hirdetések Kollár A. könyvkereskedésében
vételnek fül.

Felolós szerkesztő:
Nemes József dr.
Szerkesztő: Attlay.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

LÉTSZÁMEMELÉS.

A koalíciós lapokban megint nagy müaggodalom és rosszhiszemü izgatás járja. A mindenkori ellenzék régen agyonjátszott és lecsévelt izgatáseszközével, a létszámemeléssel rémitgetik az ijedőseket s arról vad kiáltozások közben azt híresztelik, hogy már befejezett dolog s a kormány eladta testünket, lelkünket, vérünket, vagyonunkat Bécsnek.

Csodálatos, hogy az ellenzéken soha nem ujják még és nem szégyenlik egy egy témának ezerszer való variálását. S még csodálatosabb az a rövidlátás, amellyel azt hiszik, hogy az efféle eszközökkel ma még mindig lehet sikeresen operálni. De nem lehet már.

Nem, mindenekelőtt azért, mert ez a létszámemelés nem lesz olyan mértékü, hogy bárkit is frappirozna. Másfelől meg az ellenzéki lapokon és az ellenzéken kívül minden ujságot olvasó ember el volt készülve erre a létszámemelésre. Nem meglepetés ez, nem váratlanul jönnek vele, hiszen Tisza István gróf programjában egyenesen bejelentette azt. Tehát semmi olyan nem történik, ami bárkit is megdöbbenhetne, kivéven azokat, akiket kenyerük és mesterségük készletet a megdöbbenésre.

De ezeken kívül minden ujságot olvasó ember azt is tudja, mi folyik körülöttünk Európaszerte. Nem látunk egyebet, mint fegyverkezést minden állam részéről. A most lefolyt balkáni háboru borzalmi is arra tanítottak bennünket, hogy a háborutól nagyon, nagyon féljünk s hogy egy háborut minden áron igyekezzünk elkerülni.

Volt a régi rómaiaknak, akik pedig értettek a hadviseléshez és az államok kormányzásához annyit, mint a magyar ellenzék és sajtója, egy igen bölcs mondasuk, amely arra tanít, hogy ha békét akarunk, kerülnünk kell a háborut. Ez magyarra fordítva annyit jelent, hogy fegyverkezzünk, mutassunk erőt, ha azt akarjuk, hogy ellenségeink féljenek tőlünk és hagyjanak békében élni.

Hogy ez így van, azt senki sem tagadhatja. Hogy jobb lenne, ha nem lenne így, azt is vallja minden ember.

De az meg viszont egyenesen ostobaság lenne, hogy mi akkor, mikor minden állam fegyverkezik nem erősítsenünk hadseregünket s kiteménk magunkat egy egy rettenetes háborunak, amely végül még gyengeségünk miatt el is vesztenénk. Irtózatok dolog arra gondolni, mi lenne ebből.

Az ellenzéki sajtó azt is tudja, milyen lesz ez a létszámemelés. Milyen terhekkel fog járni. El kell ismernünk, hogy e tekintetben többet tud, mint a kormány és a hadvezetőség. Mert ezek a részletekkel még nincsenek tisztában. Csak azt tudják és tárgyalásai is akörül forognak, hogy ez a létszámemelés ne legyen más, csak olyan, amilyent egy ország népe a mai éppen nem rózsás állapotokban el tud viselni. Részleteket azonban nem tudhat még senki sem. Főképpen éppen azért nem, mert a kormány minden erejével arra igyekezik, hogy minél kevesebb terhet rójjon általa az egész országra s éppen ezen igyekezete miatt nincsen még megállapodás.

Egyet azonban tájékozással mondhatunk az ellenzéknek. A kormány által tervbe vett s az ellenzék által támadott létszámemelés okvetlenül és feltétlenül sokkal, de sokkal kevesebb terhet fog az országnak jelenteni, mint jelentett volna az a létszámemelés, melyet a hazafias ellenzék kínált fel Bécsnek titokban, csahogy hatalomra kerüljön a provizoriummal. Reméljük tehát ezután, hogy miután az ellenzék kínálta a provizoriumot, tehát megvolt vele elégedve, hiszen akarta, jónak tartotta, meg lesz elégedve azzal a létszámemeléssel is, amely olcsóbb és jobb is mint az övé, mint a provizorium volt. Vagy pedig az ellenzéknek semmi sem jó, ha még jó is, de nem viszi őket a hatalomhoz.

Néhány szó a közcélról.

Baja, aug. 13.

Azt hisszük, a főntebbi címből senkisémm tudja kitalálni, hogy miről is lehet szó ebben az írásban. Pedig szeretnők, ha sokan, sokan bajaiak elolvassák és elkezdenének gondolkodni, végezetül mondván: lám erre mi bajaiak sohasem gondoltunk, hogy szerény és nem valami gazdag városunkra bizony ráférne egy kis közadakozás. Roppant dühöng most min-

denfelé a szinte tulzott humanizmus az emberekben; majdnem mindenre kiterjed a gondjuk s dicsekvés nélkül állíthatjuk, Baja nincs az utolsók között, akik támogatják az összes támogathatókat. A bajaiak igazán nem fukarok és nem zárlóznak el szűkebbül semminemü támogatástól. Van valami, régies és kissé érthetetlen dzsentrikedés a bajai urakban s az ország kevés városában kevés egyesület él annyira és ugyszólván tisztán a közönségből és főleg felülfizetéséből, mint a bajai jótékonycélu, kulturális vagy alármiyen egyesületek. Ha figyelemmel kísérjük a lapunkban köszönettel nyugtázott feltűfizetett összegeket, ámulva látjuk, micsoda hatalmas summák verődnek össze egy egy műkedvelői előadásán, bálon, hangversenyen, ezekből a néha obligóból, de legtöbbször valami becsületes naivságból származó százkoronák. A naivságnak itt nem a sztereotip, hanem valami egészen más, használaton kívül lévő értelmet szeretnénk tulajdonítani, amolyan önkénytelenség félett. Mert a bajaiaknál ritkán obligát ez az adakozás, sőt majdnem mindig különös jóakarattól, áldozatkészségből fakad.

E nagyarányu adakozás mellett annál szemebetünőbb azután az az óriási szűkebbültség, amelyet a bajaiak maga a város iránt tanusitanak. Közvetve a leghatalmasabban, szinte csodálatraméltóan támogatják de közvetlenül egy fillért sem kap a bajaiaktól Baja. Más városok néha egész vagyonokat örökölnek tehetős polgáraitól, más városokban szinte lelkiismeretbeli kötelességüknek tartják az emberek a város közvetlen erősítését, nálunk pedig ez irányban senki sem tördök szerencsétlen városunkkal s senki sem gondol arra, hogy milyen óriási fontosságúak a városnak juttatott pénzösszegek a város kulturális fejlődésének szempontjából. Egypár iskolai alapítványon kívül semmiféle alapítványunk, ösztöndíjunk (például ipari vagy művészi célokat szolgáló) nincsen. Egyetlen fillért sem kap a város a köteles pénzeken kívül, holott egyesületek szép vagyonra tesznek szert a publikum jószívúsága folytán.

Nem szeretnők, ha bárki is félremagyarázná e cikkünket, sietünk tehát kijelenteni, hogy nem célunk a város közvetlenül való támogatását az egyesületek rovására sürgelmezni, hisz Baján, ahol sok minden hiányzik, ami a kulturához szükséges, javarészt e társulatoknak köszönhetünk minden ilyencélu mozgalmat; nálunk a műkedvelők teszik elviselhetővé a színház, a rendes jó szezon hiányát, nálunk műkedvelői koncertek pótolják a zenekonzervatóriumot, szóval nálunk a hivatásos kultúrtevézőket, majdnem állandóan a dilletansok pótolják. Igazságtalanok volnánk tehát ezek iránt, ha az ő kárukból akarnánk a városnak némi tőkét kovácsolni, viszont némileg igazságtalanok tartjuk ezt az egyoldalúságot. A

